

FPIC JA SAAMELAISKULTTUURIN HEIKENTÄMISKIELTO – UHKA VAI MAHDOLLISUUS?

TIINA SANILA-AIKIO

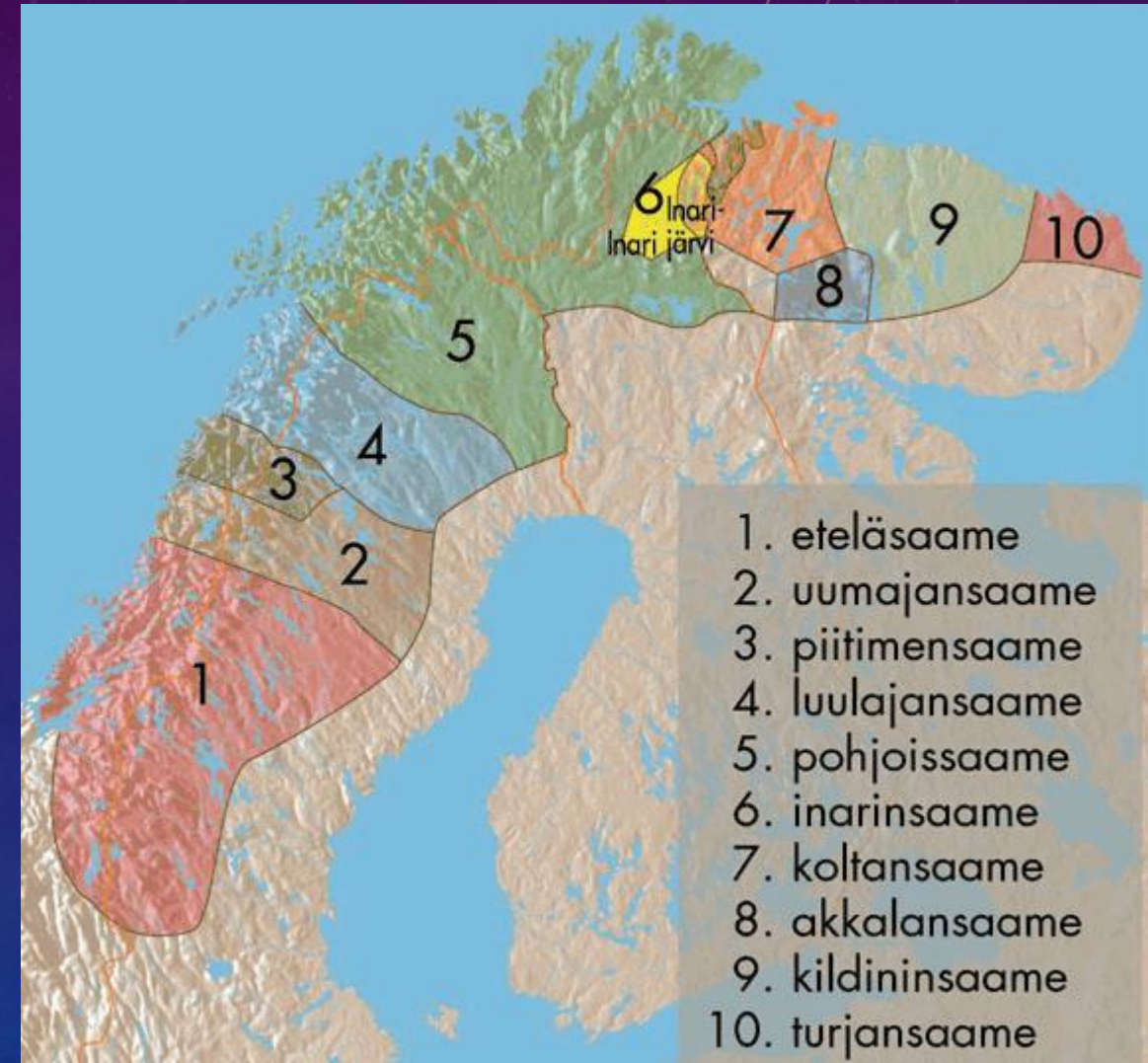
PUHEENJOHTAJA, SAAMELAISPALISKUNNAT RY

OIKEUDENMUKAINEN KESTÄVYYSMURROS SAAMELAISTEN
KOTISEUTUALUEELLA -KOULUTUS 9.9.2025

Kuva: Tiina Sanila-Aikio

ALKUPERÄISKANSA SAAMELAISET

- Asuinalue Norjan, Ruotsin ja Suomen pohjoisosissa sekä Venäjällä Kuolan niemimaalla
- Norjassa 60 000, Ruotsissa 30 000, Suomessa 11 600, Venäjällä 2000
- 10 saamen kieltä
 - Läntiset saamen kielet: etelä-, uumajan-, piitimen-, luulajan- ja pohjoissaame
 - Itäiset saamen kielet: inarin-, koltan-, akkalan-, kildinin- ja turjansaame
 - akkalansaame hiipui 2003
- Saamelaisten asema alkuperäiskansana on tunnustettu Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa sekä EU:n tasolla.
- Saamelaiset on EU:n alueen ainoa alkuperäiskansa.

Kuva: samimuseum.fi

ALKUPERÄISKANSA SAAMELAISET

- Suomessa laissa saamelaiskäräjistä (974/1990) säädetään saamelaisten kotiseutualueesta (4 §)
 - Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnat sekä Sodankylän kunnassa Lapin paliskunnan alue
- Suomessa saamelaisia on noin 11 600 (Saamelaiskäräjien v. 2023 keräämien tilastojen mukaan)
- Saamelaiset ovat kotiseutualueellaan vähemmistönä alueen noin 18 250 asukkaasta (huom. kuntien asukasmäärät kokonaisuudessaan v. 2024).
- Saamelaisten kotiseutualueella Inarissa asuu eniten saamelaisia (2147) ja kunnan alueella käytetään kaikkia kolmea saamen kieltä.
- Vain Utsjoen kunnassa saamelaiset ovat enemmistönä (54,9 %).
- Suomen saamelaisista jo yli puolet (7540 / 65 %) asuu saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella.

YK:N JULISTUS ALKUPERÄISKANSOJEN OIKEUKSISTA

- United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples = UNDRIP
- Toiselta nimeltään alkuperäiskansajulistus
- Hyväksytty lokakuussa 2007 YK:n täysistunnossa
- Suomi myös hyväksynyt
- Alkuperäiskansojen maailman konferenssin loppuasiakirja (WCOD) vuodelta 2014
- Loppuasiakirjan tarkoituksena on implementoida eli toteuttaa, toimeenpanna YK:n alkuperäiskansajulistuksen tavoitteita sekä pystyä organisoimaan toteutuksen tehokasta valvontaa niin kansallisella kuin myös kansainvälisellä tasolla, erityisesti YK:n tasolla.
- [Ulkoministeriön julkaisu 5/2016](#)

FREE, PRIOR, AND INFORMED CONSENT

- FPIC
- Vapaa, tietoon perustuva ennakkosuostumus
- Alkuperäiskansajulistuksen artiklat 10, 11, 19, 28, 29 ja 32
- Loppuasiakirjan kohdat 3 ja 20

**YK:N JULISTUS ALKUPERÄISKANSOJEN
OIKEUKSISTA**

JA

ALKUPERÄISKANSOJEN

MAAILMANKONFERENSSINA TUNNETUN YK:N

YLEISKOKOUKSEN KORKEAN TASON

TÄYSISTUNNON LOPPUASIAKIRJA

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

VAPAA, TIETOON PERUSTUVA ENNAKKOSUOSTUMUS

- vapaa = ilman pakottamista, kiristystä, uhkailua, voimakeinoja, manipulointia, painostusta
- tietoon perustuva = samat tiedot molemmilla osapuolilla sekä vilpittömässä mielessä
- ennakko = oikea-aikaisesti
- suostumus = yhteistoiminta, ei kuitenkaan veto-oikeus

19 ARTIKLA

- Valtiot neuvottelevat vilpittömässä mielessä ja toimivat yhteistyössä kyseisten alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadakseen niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin valtiot hyväksyvät ja panevat täytäntöön lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimia, jotka voivat vaikuttaa alkuperäiskansoihin.

28 ARTIKLA

1. Alkuperäiskansoilla on oikeus hyvitykseen tavalla, joka voi sisältää muun muassa palauttamisen, tai jos palauttaminen ei ole mahdollista, asianmukaiseen, oikeudenmukaiseen ja kohtuulliseen korvaukseen perinteisesti omistamistaan tai muutoin hallussa pitämistään tai käyttämistään maista, alueista ja luonnonvaroista, jotka on tuomittu menetetyiksi tai takavarikoitu, otettu haltuun tai vallattu tai joita on käytetty tai vahingoitettu ilman näiden kansojen vapaata ja tietoon perustuvaa ennakkosuostumusta.

2. Jollei kyseisten kansojen kanssa vapaasti muuta sovita, korvaus suoritetaan laadultaan, kooltaan ja oikeudelliselta asemaltaan vastaavina maina, alueina ja luonnonvaroina tai rahallisena korvauksena tai muuna asianmukaisena hyvityksenä.

32 ARTIKLA

1. Alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa tai alueidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten.
2. Valtiot neuvottelevat vilpittömässä mielessä ja toimivat yhteistyössä kyseisten alkuperäiskansojen kanssa näiden omien edustuselinten kautta saadakseen niiden vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen ennen kuin valtiot hyväksyvät hankkeita, jotka vaikuttavat alkuperäiskansojen maihin tai alueisiin ja muihin luonnonvaroihin, erityisesti kehitettäessä, käytettäessä tai hyödynnettäessä mineraali- tai vesivaroja tai muita luonnonvaroja.
3. Valtiot tarjoavat tehokkaat järjestelmät, joiden avulla hyvitetään asianmukaisesti ja oikeudenmukaisesti edellä mainittu toiminta, ja niiden on toteutettava asianmukaiset toimet, joilla lievennetään ympäristöön kohdistuvia, taloudellisia, sosiaalisia, sivistyksellisiä ja hengellisiä haittavaikutuksia.

ALKUPERÄISKANSOJEN EDUSTUSELIN

- FPIC-yhteisö tai edustuselin
 - Saamelaiskäräjät
 - Kolttasaamelaisia tai koltta-aluetta koskevissa asioissa Kolttien kyläkokous
 - Saamelaisten kotiseutualueen paliskunnat kyläryhmineen / siidoineen / tokkakuntineen
 - Saamelaiset kalastus-, metsästys- tms. yhteisöt

Kuva: Tiina Sanila-Aikio

VALTIOITA SITOVA VAI EI SITOVA?

- Julistuksen sanamuodot eivät ole sitovia, mutta se linjaa yksilön ja yhteisön oikeuksista, heidän oikeuksistaan kulttuuriin, identiteettiin, kieleen, työhön, terveyteen, koulutukseen sekä moniin muihin asioihin.
- YK:n alkuperäiskansajulistus ei ole asiakirjana oikeudellisesti velvoittava valtiosopimus, mutta siitä ei voi päätellä, etteikö sen sisältö olisi Suomea oikeudellisesti velvoittava. Julistus ilmaisee suurelta osin ihmisoikeussopimukseen tai tavanomaiseen kansainväliseen oikeuteen perustuvan oikeustilan, ja myös osaltaan myötävaikuttaa tavanomaisen kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeussopimusten tulkintojen kehittymiseen. Julistuksen antoi YK:n yleiskokous, joka on kansainvälisen oikeuden kehittämisestä vastaava YK:n pääelin. Monien eri vaikutustapojen kautta alkuperäiskansajulistuksen sisältö tunnustetaan nykyisin kansainvälisen oikeuden oikeudellisesti sitovaa sisältöä ilmaisevana. Se vaikuttaa esimerkiksi kansallisten perustuslakien ja muiden lakien soveltamisessa.

PERUSTUSLAIN 17.3 §

Perustuslaki (731/1999)

2 luku perusoikeudet (6-23 §)

- 17 § Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin

Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi.

Jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, sekä saada toimituskirjansa tällä kielellä turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä **on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan**. Saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeudet turvataan lailla.

HE 1/1998

- 17 §

Pykälän 3 momentti turvaa myös **saamelaisten aseman alkuperäiskansana** sekä **saamelaisten**, romanien ja muiden suomalaisen yhteiskunnan vähemmistöryhmien **yhteisöllisen oikeuden ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan**. Momentin sisältämän sääntelyvarauksen mukaan saamelaisten oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla. Lisäksi momentti sisältää säännöksen viittomakieltä käyttävien sekä vammaisuuden vuoksi tulkitsemis- ja käännösapua tarvitsevien oikeuksien turvaamisesta lailla.

Pykälä vastaa voimassa olevan hallitusmuodon 14 §:ää (ks. HE 309/1993 vp, s. 65-67, PeVM 25/1994 vp, s. 9).

PeVM 25/1994

(PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ NRO 25 V. 1994)

s. 36

Edelleen kielellisiä perusoikeuksia koskevassa hallitusmuodon 14 §:n säännöksessä on uutena myös saamelaisille alkuperäiskansana sekä romaneille ja muille ryhmille turvattu oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. **Valiokunta** pitää tätä ehdotusta myönteisenä ja **toteaa**, että näiltä osin **perusoikeus laajenee esimerkiksi saamelaisten osalta perinteisten kulttuurimuotojen ja elinkeinojen turvaan**. Kun julkisella vallalla on valtiosäännössä asetettu yleinen velvoite edistää perusoikeuksien toteutumista, voidaan katsoa myös vähemmistöryhmien **elinolosuhteiden kehittämällä niiden omaa kulttuuriperinnettä kunnioittaen olevan valtiosääntöinen perusta**.

KULTTUURI

PeVL 1/2016 (Lain Metsähallituksesta uudistuksesta yhteydessä)

- Saamelaisilla alkuperäiskansana on perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Tällä perustuslain säännöksellä turvataan mm. sellaisten saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvien perinteisten elinkeinojen kuin poronhoidon, kalastuksen ja metsästyksen harjoittamista (ks. esim. HE 309/1993 vp, s. 65/II, PeVL 32/2010 vp, s. 9—10, PeVL 17/2010 vp, s. 3, PeVL 29/2004 vp, s. 2/I). Perustuslakivaliokunta on voimassa olevaa lakia Metsähallituksesta arvioidessaan todennut, että **saamelaiskulttuuriin kuuluvat myös perinteisten elinkeinojen nykyaikaiset soveltamismuodot** (PeVL 38/2004 vp, s. 4/II).

PeVL 38/2004 (Lain Metsähallituksesta uudistuksesta yhteydessä)

- Perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvataan myös saamelaiskulttuurin kehittäminen. Sen vuoksi valiokunta toteaa, että **saamelaiskulttuuriin kuuluu myös sen perinteisten elinkeinojen nykyaikaiset soveltamismuodot**.

”YLLÄPITÄÄ JA KEHITTÄÄ”

- = saamelaiskulttuurin **heikentämiskielto**
- Perustuu KP-sopimuksen 27 artiklaan sekä sen tulkintaan.
- Kulttuurin nauttimisen oikeuden ylisukupolvinen luonne, eli saamelaisten oikeus paitsi **tänään harjoittaa saamelaista kulttuurimuotoa mutta myös oikeus siirtää se tuleville sukupolville** lain ja julkisen vallan suojaamana.

SAAMELAISKULTTUURIN HEIKENTÄMISKIELTO

Heinämäki & Raitio: Tiivistelmä saamelaiskulttuurin heikentämiskiellosta

- Saamelaisten kotiseutualueella saamelaiskulttuurin heikentämiskielto edellyttää kyseessä olevan saamelaisyhteisön **aineellisen kulttuurin turvaamista maankäytössä** siten, että heidän **mahdollisuutensa harjoittaa kulttuuria säilyvät**.
- Tämän oikeuden toteutumisen arvioinnissa on olennaista saamelaisten kanssa käytävien **tehokkaiden neuvottelujen** lisäksi kilpailevan **maankäytön kumulatiivisten vaikutusten arviointi**, jossa otetaan huomioon kaikki jo toteutunut ja suunnitteilla oleva maankäyttö kyseisen saamelaisyhteisön alueella.
- Neuvottelujen pyrkimyksenä tulee olla **saavuttaa yhteisymmärrys** tai saamelaisyhteisön **suostumus**, joka ei kuitenkaan tarkoita yksipuolista veto-oikeutta.
- **Toisaalta viranomaiset eivät saa ryhtyä saamelaisten perus- ja ihmisoikeuksia loukkaaviin toimenpiteisiin edes saamelaisten suostumuksella.**

KANSALAIS- JA POLIITTISIA OIKEUKSIA KOSKEVA YK:N YLEISSOPIMUS (KP-SOPIMUS)

- 1 artikla

1. **Kaikilla kansoilla on itsemääräämisoikeus.** Tämän oikeuden nojalla ne määräävät vapaasti poliittisen asennoitumisensa ja harjoittavat vapaasti taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten olojensa kehittämistä.

2. Kansat voivat vapaasti käyttää luonnonrikkauksiaan ja -varojaan omiin tarkoituksiinsa, mikäli se ei vahingoita yhteisen edun periaatteelle perustuvan kansainvälisen taloudellisen yhteistyön ja kansainvälisen oikeuden velvoituksia. **Missään tapauksessa ei kansalta saa riistää sen omia ehtoja.**

3. Kaikkien tämän yleissopimuksen sopimusvaltioiden, mukaan lukien ne valtiot, jotka ovat vastuussa itsemääräämisoikeutta vailla olevien alueiden ja huoltohallintoalueiden hallinnosta, tulee edistää itsemääräämisoikeuden toteuttamista ja kunnioittaa tätä oikeutta Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan määräysten mukaisesti.

KP-SOPIMUS

- 27 artikla

Niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään.

YK:N IHMISOIKEUSKOMITEA

- KP-sopimuksen toimeenpanoa valvovan YK:n ihmisoikeuskomitea on linjannut, että erilaiset luontoympäristöön vaikuttavat hankkeet saamelaiden kotiseutualueella, kuten kaivostoiminta, hakkuut ja muut vastaavat toimet, jotka sellaisenaan eivät muodostaisi KP-sopimuksen 27 artiklan loukkausta, saattavat kuitenkin olla yhteisvaikutuksiltaan sellaisia, että ne heikentävät olennaisesti tai estävät saamelaisia nauttimasta omasta kulttuuristaan. Harkittaessa rikkooko toimenpide 27 artiklaa, tulee ottaa huomioon aiempien ja muiden suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus. YK:n ihmisoikeuskomitean mukaan 27 artikla merkitsee muun muassa velvollisuutta taloudellisten toimenpiteiden suunnittelemiseen ja toteuttamiseen siten, että saamelaiden elinkeinojen, kuten poronhoidon, taloudellinen kannattavuus säilyy.

KP-SOPIMUS

- KP-sopimus on säädetty Suomessa suoraan laiksi eli se velvoittaa viranomaisia ja muita julkisia tehtäviä hoitavia suoraan.
- Sektorilainsäädäntöä on saamelaisiin liittyvissä oikeustapauksissa sovellettava KP-sopimuksen artiklojen 27 (oikeus kulttuuriin) ja 1 (itse määräämisoikeus) nojalla.
- Itsemääräämisoikeus vahvistaa perinteisten alueiden käyttö- ja hallintaoikeuksia, jotka voivat toteutua myös siten, että Saamelaiskäräjillä sekä saamelaisilla poronhoitajilla tulee olla tehokas ja tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa alueiden suunnitteluun ja niitä koskeviin ratkaisuihin varhaisesta vaiheesta lopulliseen päätöksentekoon saakka.

LAKI SAAMELAISKÄRÄJISTÄ 974/1995

- Uudistus voimaan 27.6.2025
- Ennen 9 § Neuvotteluvelvoite
- Nyt 9 § Yhteistoiminta- ja neuvotteluvelvoite
 - FPIC

9 § YHTEISTOIMINTA- JA NEUVOTTELUVELVOITE (1/2)

Viranomaiset ja muut julkisia hallintotehtäviä hoitavat **neuvottelevat** saamelaiskäräjien kanssa valmisteltaessa lainsäädäntöä, hallinnollisia päätöksiä ja muita toimenpiteitä, joilla voi olla **erityinen merkitys** saamelaisille, **pyrkimyksenä saavuttaa yksimielisyys** saamelaiskäräjien kanssa **tai saada** saamelaiskäräjien **suostumus ennen päätöksentekoa**. Yhteistoiminta- ja neuvotteluvelvoite koskee saamelaisten kotiseutualueella toteutettavia tai vaikutuksiltaan sinne ulottuvia sekä muita erityisesti saamelaisten kieleen tai kulttuuriin taikka heidän asemaansa tai oikeuksiinsa alkuperäiskansana vaikuttavia toimenpiteitä, jotka koskevat:

9 § YHTEISTOIMINTA- JA NEUVOTTELUVELVOITE (2/2)

- 1) alueidenkäyttöä;
- 2) valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, suojelutoimien toteuttamista, vuokrausta ja luovutusta;
- 3) kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän etsintää ja hyödyntämistä sekä valtion maa- ja vesialueilla tapahtuvaa kullanhuuhdonta;
- 4) saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvan elinkeinon lainsäädännöllistä tai hallinnollista muutosta;
- 5) luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutosta käsitteleviä toimia;
- 6) saamenkielisen varhaiskasvatuksen sekä saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen kehittämistä;
- 7) saamenkielisten sosiaali- ja terveysten palvelujen toteuttamista ja kehittämistä;
- 8) saamelaiskäräjien resurssien ja muiden toimintaedellytysten turvaamista ja kehittämistä; taikka
- 9) muuta vastaavaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa tai oikeuksiinsa alkuperäiskansana vaikuttavaa asiaa.

9 A § SAAMELAISTEN OIKEUKSIEN HUOMIOON OTTAMINEN VIRANOMAISTEN JA MUIDEN JULKISIA HALLINTOTEHTÄVIÄ HOITAVIEN TOIMINNASSA

Viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien tulee 9 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä suunnitellessaan ja toteuttaessaan **käytettävissä olevin keinoin**:

- 1) **edistää** saamen kielten ylläpitämistä ja kehittämistä sekä saamelaisten oikeutta ja edellytyksiä ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan mukaan lukien perinteisiä elinkeinojaan; ja
- 2) **vähentää** toimenpiteistään aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia saamen kielille sekä saamelaisten oikeudelle ja edellytyksille ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan mukaan lukien perinteisiä elinkeinojaan.

9 B § MENETTELY YHTEISTOIMINNASSA JA NEUVOTTELUISSA

Viranomaiset ja muut julkisia hallintotehtäviä hoitavat ilmoittavat saamelaiskäräjille **mahdollisimman pian** aloittaessaan työskentelyn 9 §:ssä tarkoitetuissa asioissa. Jos kyse on jatkuvaluonteisesta toiminnasta, ilmoitus on tehtävä **hyvissä ajoin** ennen neuvotteluiden järjestämistä. Viranomaiset ja muut julkisia hallintotehtäviä hoitavat ilmoittavat saamelaiskäräjille, mihin määräpäivään mennessä saamelaiskäräjien tulee ilmoittaa halukkuudesta neuvotella asiasta. **Määräajan tulee olla kohtuullinen ja siinä voidaan huomioida asian kiireellisyys.**

Tilaisuuden käyttämättä jättäminen **ei estä** viranomaista tai julkista hallintotehtävää hoitavaa **jatkamasta** asian käsittelyä.

Saamelaiskäräjillä on oikeus saada **kirjallinen selvitys asiasta** mukaan lukien 9 a §:ssä tarkoitetuista seikoista ja niihin liittyvistä suunnitelmista ennen neuvotteluja. Saamelaiskäräjille tulee varata **kohtuullinen aika valmistautua** neuvotteluihin. **Yhteistoiminta tulee käynnistää ja neuvottelut käydä vilpittömin mielin ja oikea-aikaisesti niin, että asian lopputulokseen on mahdollisuus vaikuttaa ennen asian ratkaisemista.**

Käydyistä neuvotteluista on laadittava **pöytäkirja**. Pöytäkirjaan **kirjataan osapuolten näkemykset asiasta sekä neuvottelujen lopputulos.**

PORONHOITOLAKI (848/1990)

- Valmisteltu 1980-luvun puolella, pohjana v. 1932 säädetty poronhoitolaki, voimaan v. 1990
- Lakia sovelletaan poronhoidon harjoittamiseen poronhoitoalueella ja tietyin osin myös poronhoitoalueen ulkopuolella (porojen aiheuttamat vahingot).
 - Alue, poronhoidonharjoittamisoikeus, poronomistajat, määritelmät
 - Paliskunnat, poronomistajan oikeudet ja velvollisuudet ja Paliskuntain yhdistys
 - Porojen määrä, merkitseminen, erotukset
 - Vahingonkorvaussäännökset, Porovahinkolautakunta
 - Eräät oikeudet, porojen suojelu, erinäiset säännökset (porokarjan luovutus, muutoksenhaku, valittaminen, poron anastaminen, valvonta, neuvotteluvelvollisuus)

HEIKENNYSKIELTO ERITYISELLÄ PORONHOITOALUEELLA

- 2 § Poronhoitoalue

Poronhoitoalue käsittää Lapin maakunnan alueen Kemiä, Keminmaata ja Torniota lukuun ottamatta sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien alueesta Kuusamon, Taivalkosken, Pudasjärven, Suomussalmen ja Hyrynsalmen, Oulusta entisen Yli-lin kunnan alueen ja entisen Ylikiiplingin kunnan alueesta Kiiminkijoen pohjoispuolella olevan alueen, listä entisen Kuivaniemen kunnan alueen sekä Puolangasta ja Utajärvestä Kiiminkijoen ja seututien 891 (Hyrynsalmi–Puolanka) pohjoispuolella olevat alueet sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2014. (30.12.2014/1428)

Tähän lakiin liittyvässä kartassa olevan rajan pohjoispuolella sijaitsevat valtion maat muodostavat erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetun alueen. Tällä alueella olevaa maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen tällä alueella saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista.

HE 244/1989 (HALLITUKSEN ESITYS NRO 244 V. 1989)

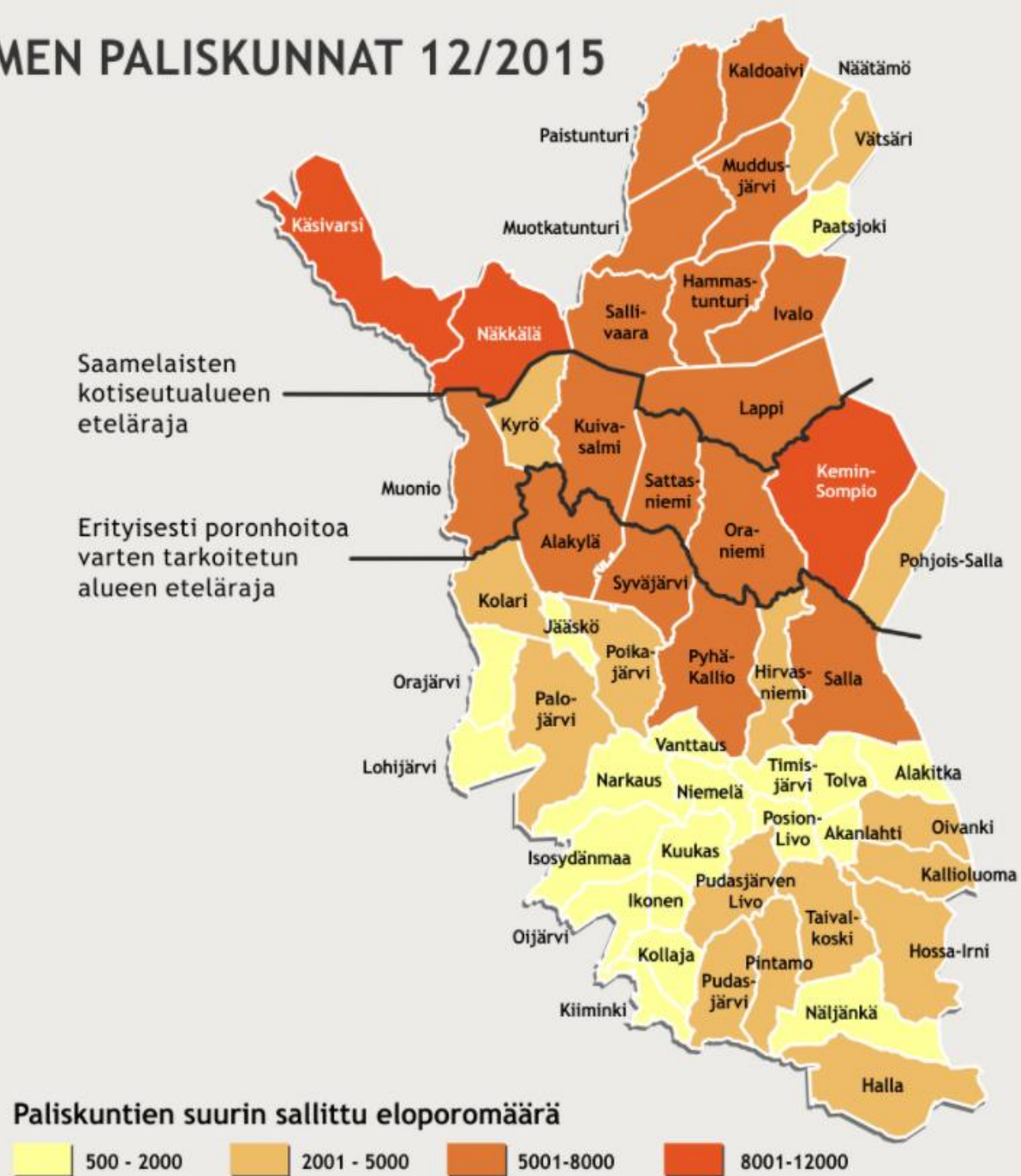
2 §

Pykälän 2 momenttiin on otettu säännös erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettusta alueesta, joka sijaitsisi lakiehdotukseen liittyvässä kartassa olevan rajan pohjoispuolella. Alue käsittäisi Muonion, Kyrön, Kuivasalmen, Sattasniemen, Oraniemen, Kemin-Sompion ja Sallan pohjoisen paliskunnat sekä niiden pohjoispuolella olevat alueet. **Sen käytössä olisi otettava poronhoito huomioon siten, että poronhoidolle ei saa aiheutua siitä huomattavaa haittaa.**

Käytännössä tämä rajoitus kohdistuisi **lähinnä metsätaloudellisiin toimenpiteisiin.** Tällaisella erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella olisi lisäksi se vaikutus, että alueita luovutettaessa tai vuokrattaessa luovutuksensaajalla tai vuokramiehellä ei olisi oikeutta korvaukseen porojen tekemistä vahingoista.

SUOMEN PALISKUNNAT 12/2015

Lähde:
Paliskuntain yhdistys

53 § NEUVOTTELUVELVOLLISUUS

- Lain 53 § Neuvotteluvelvollisuus on keskeinen säännös paliskuntien osallistamisesta omalla alueellaan tapahtuvaan maankäyttöön: *”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä **valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.**”*

SUOMEN EU:HUN LIITTYMISSOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJA N:O 3 SAAMELAISISTA (11994N/PRO/03)

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

TUNNUSTAVAT Norjalla, Ruotsilla ja Suomella kansallisen ja kansainvälisen oikeuden nojalla olevat velvoitteet ja sitoumukset saamelaisiin nähden,

OTTAVAT HUOMIOON erityisesti, että **Norja, Ruotsi ja Suomi ovat sitoutuneet saamelaisten elinkeinojen, kielen, kulttuurin ja elämäntavan säilyttämiseen ja kehittämiseen**, ja

KATSOVAT, että **perinteinen saamelaiskulttuuri ja saamelaiselinkeinot ovat riippuvaisia luontaiselinkeinoista, kuten poronhoidosta, saamelaisten perinteisillä asuinalueilla,**

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Sen estämättä, mitä EY:n perustamissopimuksessa määrätään, **saamelaisille saadaan myöntää yksinoikeuksia poronhoidon harjoittamiseen perinteisillä saamelaisalueilla.**

2 artikla

Tämä pöytäkirja **voidaan laajentaa koskemaan muitakin perinteisiin saamelaiselinkeinoihin liittyviä saamelaisten yksinoikeuksia** niiden vastaisen kehityksen huomioon ottamiseksi. Neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja alueiden komiteaa kuultuaan tehdä tarvittavat muutokset pöytäkirjaan.

SPÄ'SSEB! TAKKÂ! GIITU! KIITOS!